

ÜSTÜN/ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERDE OKUMA ALIŞKANLIĞI*

Dilek ÜNAL**
Zeynep DEMİRTAŞ***
Duygu GÜR ERDOĞAN****

Öz: Bu araştırmada üstün/özel yetenekli öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada çalışma grubunu, Sakarya Bilim ve Sanat Merkezine devam eden 4-8. sınıflarda, her bir sınıf düzeyinde öğrenim gören dört kız ve dört erkek öğrenci olacak şekilde belirlenen 40 öğrenci oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseninde gerçekleştirilen araştırmada veriler odak grup görüşmesiyle elde edilmiştir. Veriler, uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan form ile elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler betimsel ve içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarında, katılımcıların kitap okuma alışkanlığına sahip olduğu, daha çok fantastik, bilim kurgu ve macera türünde kitapları tercih ettikleri, aile ve arkadaş çevrelerindeki kişilerin de kitap okumayı sevdiğikleri, kitaplarla ilgili çevrelerindeki kişilerle paylaşımda buldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üstün/Özel Yetenek, Üstün/Özel Yetenekli Öğrenciler, Kitap Okuma, Okuma Alışkanlığı.

* Bu çalışma 27-30 Nisan 2018 de X. International Congress of Educational Research Nevşehir’de sunulan genişletilmiş ve yeniden gözden geçirilmiş halidir.

** Öğretmen, Sakarya Bilim ve Sanat Merkezi, dilekunal_bilsem@hotmail.com, ORCID NO: 0000-0001-9407-4702, Makale Gelişim Kabul Ediliş Tarihi: 16/05/2018 – 16/06/2018.

*** Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, zeynep@sakarya.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-0403-7199.

**** Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, dgur@sakarya.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-2802-0201.

READING HABIT IN GIFTED AND TALENTED STUDENTS *

Dilek ÜNAL **
Zeynep DEMİRTAŞ ***
Duygu GÜR ERDOĞAN ****

Abstract:

In this research, it was aimed to detecting reading habits of gifted and talented students. The sample group of the study is consist of 40 students, who are four female and four male students from 4th, 5th, 6th, 7th, and 8th classes of Sakarya Science and Art Center. The datum is acquired with focus group discussion in this study, which is designed on case study that one of the qualitative research methods. The datum is acquired with review form, which consists of structured and semi-structured questions that were prepared in the direction of expert opinions. The acquired datum in this study was analyzed with descriptive and content analysis method. As the result of the research, these are detected that; participants have reading habit, they prefer fantastical, science and fiction and adventure books more, their parents and social circle like reading book, too, and sharing with their social circle about books.

Keywords: Superior/ Special Talent, Gifted and Talented Students, Reading Book, Reading Habit.

Giriş

Kişisel, zihinsel ve yaratıcı bir süreç şeklinde ifade edilen okuma, köklü ve etkili bir öğrenme şeklidir. Okuma, hızla değişen yenedünya düzeniyle teknolojik gelişmeleri izlemek ve zamanı en etkili şekilde değerlendirmek için sürdürülen bir etkinlik veya ilgi olarak açıklanabilir (Aksaçlıoğlu ve Yılmaz, 2007). Akyol (1997, 26) okumayı “yazılı ve yazısız tüm kaynaklar ile okuyucunun ve çevrenin karşılıklı etkileşmesi sonucu oluşan anlam kurma süreci” olarak tanımlamaktadır. Okuma işinin odağındaki kitap-

* This study was presented as oral presentation at X. International Congress of Educational Research in Nevşehir on April 27-30, 2018, expanded and re-revised version.

** Teacher, Sakarya Science and Art Center, dilekunal_bilsem@hotmail.com.

*** Dr., Instructor, Sakarya University Faculty of Education, Department of Education Sciences, zeynept@sakarya.edu.tr.

**** Dr., Instructor, Sakarya University Faculty of Education, Department of Education Sciences, dgur@sakarya.edu.tr.

ların da bilgi ve kültür aktarımı rollerinin yanı sıra, bireylerin tüm duygularına hitap eden özel bir tarafları vardır (Balat, 2002, 41). “Bir ihtiyaç ve zevk olarak algılanmasıyla birlikte okumayı sürekli, düzenli ve eleştirel bir biçimde gerçekleştirmek” manasına gelen okuma alışkanlığının kazanılması uzun bir dönemde gerçekleşir ve toplumsal değerler, ekonomik durum, eğitim sistemi, aile kurumu gibi unsurların yanında okumayı sağlayan dergi, kitap gibi kaynaklarla ilişkilidir (Özçelebi ve Cebecioğlu, 1990, 43).

Phillip (2005)'e göre okuma, kişilerin muhakeme ve mantık gelişimine destek verirken okuma alışkanlığına sahip bu kişiler de üyesi buldukları sisteme ekonomik açıdan fayda sağlayarak toplumsal kalkınmada etkin rol oynar. Araştırmacılar, okuma alışkanlığının kişinin bilgi okuryazarı olmasına katkı sağlayıp sağlamadığı konusunda fikir ayrılığı içinde olsalar da pek çoğu olumlu yönde fikir beyan etmektedir. Bunun yanında okumanın zihinsel gelişime katkıları konusunda da farklı kesimler görüş birliği içindedir. Yaygın kanıya göre okuma uğraşısıyla kişi, okunanları detaylı düşünür, metinde geçen her türlü bilgiyi zihnine kaydeder ve bunlar arasında bağ kurarak di- mağını taze tutar (Bamberger, 1990, 2).

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Zaman Kullanım Araştırması 2014-2015 verilerine göre 15-24 yaş arası gençlerin % 93,9' u boş zamanlarını televizyon izleyerek, % 47,3'ü kitap okuyarak, % 38'i ise gazete ve dergi gibi süreli yayınları takip ederek geçirmekte, genç kadınların %55'i erkeklerin ise %39,7'si okumaya vakit ayırmaktadır (TÜİK, 2016). Bir ülkenin kalkınmışlığı o ülkenin kültür temelli okuma düzeyi ile doğrudan alakalıdır ve maalesef yukarıdaki rakamlar ümit verici olsa da Türkiye kitap okuma konusunda kendi büyüklüğündeki başka ülkeler ile kıyaslandığında istenen seviyenin gerisindedir. Nitekim Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından gerçekleştirilen ve 15 yaş grubundaki öğrencilerin zorunlu eğitim sonunda yaşama hazır oluş vaziyetlerini belirlemeyi amaçlayan Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) 2015 sonuçlarına bakıldığında Türkiye'nin 72 ülke arasında 50. sırada yer aldığı; OECD ülkeleri arasında Meksika'yla birlikte en sonda bulunduğu; öğrencilerin PISA 2015 performansının PISA 2009'a ve PISA 2012'ye göre daha düşük olduğu görülmektedir (PISA, 2015, 22).

Yapılan alanyazın çalışmasında ülkemizdeki tüm yerleşim alanlarını, farklı etnik grupları, statüleri ve yaş gruplarını içine alan genel bir araştırmanın olmadığı görülmüştür. Fakat belirlenmiş bir alan, statü ve yaş grubu üzerine çok miktarda araştırma vardır (Bekar, 2005; Davarcı, 2013; Demir, 2009; Korkut, Köse ve Yılmaz, 2009; Ortaş, 2014; Tekgül, 2013; Tuna, 2016; Yılmaz, 2004; Yılmaz 2006) ve bunların çoğunda Türk toplumunun okuma alışkanlığının zayıf olduğuna dair sonuçlar elde edilmiştir. Örneğin, Özdemir (2006) akademisyenlere yönelik çalışmasında araştırmacıların yüzde 16'sının hiç kitap okumadığını yüzde 72'sinin ise ayda bir kitap okuduğunu tespit etmiştir. Kütüphaneler Genel Müdürlüğü'nün 1990 yılında yaptığı ve 15 yaş üstü her yaş grubundan 1551 kişiyi kapsayan çalışması da okumadaki zayıflığı ortaya koymaktadır. Araştırma bulguları katılımcıların %40'ının son bir ayda hiç kitap okumadığını,

%30'unun ise yalnızca bir kitap okuduğunu; %60'ının ebeveynlerinin kitap okuma alışkanlığına sahip olmadığı; %51'inin ise evlerinde kitaplık bulunmadığı yönündedir (Özdemirci, 1990, 154-155).

Çocuğun kimlik gelişiminde ve toplumsallaşmasında en çok önemli kurum olan aile tüm alışkanlıklarda olduğu gibi okuma konusunda da kilit noktadadır. Ailenin konuya yaklaşım ve tutumu, yani duyarlılığı çocuğun okuma alışkanlığı kazanmasında en önemli etkidir (Powell, Taylor ve McMillan, 1984). Steinberg (1979) de çocuğun alışkanlıklarına etki eden en temel noktanın aile olduğunu ifade eder. Sağlamtuğ (1991) ailenin, okuma konusunda çocuğu destekleyici olumlu tutumlar içinde olmasının önemine vurgu yapar. Bununla birlikte ebeveynlerin başlıca görevlerini, evde okuma ortamı oluşturmak, çocuğun okuma alışkanlığı oluşturmasını desteklemek, evde çocuğun seviyesine uygun kitaplardan oluşan bir kitaplık kurmak, okunan kitaplar hakkında çocukla birlikte değerlendirmelerde bulunmak ve okuma konusunda rol model olmak şeklinde açıklamaktadır. Öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarında ebeveynlerinin duyarlılığına ilişkin, Ankara'daki 8 merkez ilçede ilköğretim 5. sınıfa devam eden 344 öğrenciye yönelik yapılan bir çalışma sonucunda, katılımcıların ebeveynlerinin konuya dair yeterince duyarlı davranmadıkları ve bu durumun çocuklarının okuma ve kütüphane kullanım alışkanlıklarını olumsuz şekilde etkilediği belirlenmiştir (Yılmaz, 2004).

Araştırmalar çocuklara okuma alışkanlığının küçük yaşlarda kazandırıldığını ve bu kazanım için 4-8. sınıfların kritik dönem olarak kabul edildiğini göstermiştir (Halsed, 1988). McCoy vd. (1991) ise çalışmalarında yedinci ve sekizinci sınıf seviyelerinde okumaya yönelik dikkat çekici bir düşünüş olduğunu belirlemiş, öğrencilerin bu dönemde aile ve eğitimciler tarafından cesaretlenip desteklenmesine vurgu yapmışlardır. Bu açıdan bilhassa toplum kalkınmasında kilit noktada bulunan üstün/özel yetenekli bireylerin çocukluk dönemlerinde güçlü şekilde desteklenmesi ve gerekli imkânlarla kavuşturulması önemlidir.

Üstün/özel yeteneklilik, ortalamanın üzerinde bir yetenek, yaratıcı düşünme ve görev bilincinin bileşkesi olarak tanımlanır (Renzulli, 1978). Üstün/özel yetenekli öğrenciler geniş bir hayal dünyasına sahiptirler, kolaylıkla kavramlar oluşturur ve bunları ilişkilendirirler. Düşünceleri akıcıdır, Kolayca ezberleme ve ezberlediklerini de kalıcı şekilde zihinlerinde muhafaza edebilme becerisine sahiptirler. Kelime hazineleri zengindir, okumayı severler ve çoğu zaman kendi başlarına okumayı öğrenirler (Çağlar, 1972; Sak, 2011). Akranlarına göre daha akıcı ve doğru okuma, daha fazla okuma ve farklı edebi türlerden okumayı sevme gibi niteliklere sahiptirler (Akarsu 2001, Davaslıgil ve Leana, 2004). Araştırmalar, ilkokula başlayan üstün/özel yetenekli öğrencilerin yarısının, okumayı zamanından önce öğrendiğini ve akranlarının 1 ila 3 sınıf seviyesi ilerisinde okuduğunu belirlemiştir (Bonds ve Bonds, 1983; VanTassel-Baska, Johnson, Hughes ve Boyce, 1996). Kent merkezlerinde ve kırsal bölgelerde üstün/özel yetenekli okuyuculara yönelik Reis vd. (2004) tarafından yürütülen çalışmada, öğrencilerin

okumaktan zevk duydukları, okumayı akranlarından daha önce öğrendikleri, akranlarından en az 2 yıl ileri seviyede okuma yeteneğine sahip oldukları, ileri düzey dil becerileri ve ileri düzey okuduğunu anlama becerisine sahip oldukları belirlenmiştir. Üstün/özel yetenekli öğrenciler için okuma keyif verici, rahatlatıcı, kolay ve hoş bir etkinlik olarak görülür (Anderson, Tollefson ve Gilbert, 1985). Üstün/özel yetenekli okuyucular, kendi istekleri gereğince ortalamanın üstünde okumaktadırlar, farklı alan ve konularda okuma hevesine sahiptirler ve yaşlarına kıyasla 1 veya 2 yıl ileri ilgi olgunlukları vardır (Harris ve Sipay, 1990'dan aktaran; Cavazos-Kottke, 2006).

Üstün/özel yetenekli öğrencilerin okudukları yayınları başkalarının yönlendirmesine gerek duymadan kendilerinin seçtiğini ifade eden Halsted (1988), 4-8. sınıflar arasında geliştirilen okuma merakının bireyin gelecekteki yaşamında da devam edeceği görüşündedir. Robinson, Shore ve Enersen (2007) de bu öğrencilerin daha ziyade ilgi duydukları alanlarda okumalarını devam ettirdiklerini belirterek bu ilginin sürekliliği için okuma materyallerinin çocukların kendi seçimleri olması gerektiğine vurgu yapmaktadır.

Hawkins (1983) çalışmasında üstün/özel yetenekli çocukları kendi yaşlarıyla kıyaslamış ve okuma tercihleriyle ilgili kayda değer bir fark tespit edememiştir ancak Swanton (1984), üstün/özel yetenekli çocukların fantastik ve bilim kurgu kitapları daha çok tercih ettiğini belirlemiştir.

Okumayla ilgili akranlarından ileri özellikler gösteren üstün/özel yetenekli olan öğrenciler yaratıcılık, zekâ, sanatsal yaklaşım, özel akademik alanlarda veya liderlik kapasitesin de yüksek performans sergiler ve bu kapasitelerini tam olarak geliştirebilmek için sıra dışı eğitim programlarına ve hizmetlere ihtiyaç duyarlar (Hallanan ve Kauffman, 1994). Türkiye'de üstün/özel yetenekli öğrencilerin bu ihtiyaçlarını karşılamak üzere hizmet veren devlet kurumları Bilim ve Sanat Merkezleridir. Öğrenciler bu kurumlarda, yaratıcılıklarını ve alana dair özel yeteneklerini geliştirecek nitelikte hazırlanan eğitim programları yoluyla proje odaklı eğitim faaliyetlerine katılırlar (Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, 2015).

Yapılan çalışmada Türkiye'de okumaya yönelik toplumun her kesiminin değerlendirildiği pek çok çalışma bulunmuş (Özdemirci,1990; Sağlamtunç, 1991; Bekar, 2005; Yılmaz 2006; Demir, 2009; Davarcı, 2013; Tekgül, 2013; Ortaş, 2014; Tuna, 2016) üstün/özel yetenekli öğrencilere yönelik olarak ise sadece Ogurlu (2014) tarafından gerçekleştirilen çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmada Bilim ve Sanat Merkezine devam eden üstün/özel yetenekli öğrencilerin eleştirel okuma becerileri ile okuma tutumları arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda üstün/özel yetenekli öğrencilerin orta ve üst düzey okuyan grup içerisinde buldukları, kitap okumanın kendi tercihleri olduğu ve genellikle gizem, bilim kurgu türünde romanları tercih ettikleri tespit edilmiştir. Çalışmada ayrıca bu öğrencilerin okuma tutumu ile eleştirel okuma becerilerinin ileri seviyede olduğu ve bu ikisi arasında yüksek bir iliş-

kinin var olduğu sonucuna varılmıştır. Alanyazında üstün/özel yetenekli öğrencilerin okuma alışkanlıklarına yönelik nitel bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Amaç

Araştırmada üstün/özel yetenekli öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda öğrencilerin kitap okumayı sevme durumları, kitap okuma süreleri, hangi tür kitapları tercih ettikleri ve nasıl seçim yaptıkları, kitaplara nasıl ulaştıkları, süreli yayınlara olan ilgileri, ne kadar kitaba sahip oldukları ve çevrelerindeki bireylerin kitap okuma durumları belirlenmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni gerçekleştirilmiştir. Durum çalışmasında güncel bir olgu, kendi yaşam çerçevesi içinde çalışılmaktadır. Nasıl ve niçin sorularının temelinde bir olgu ya da bir olay derinlemesine incelenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, 313). Durum çalışmasında sekiz aşama izlenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, 317). Bu kapsamda çalışmada, ilk önce (1) araştırma soruları geliştirilmiş ve (2) alt problemler oluşturulmuştur. Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin kitap okuma alışkanlıkları nasıldır? sorusu araştırmanın temel problemidir. Bu çerçevede öğrenciler kitap okumayı sevmekte midir?, günlük kitap okuma süreleri nasıldır?, hangi kitap türlerini okumayı tercih etmektedirler?, kitapları nasıl seçmektedirler?, kitapları nasıl temin etmektedirler?, süreli yayınlarla ilgilenmekte midirler?, ne kadar kitaba sahipler? ve aileleri ile yakın çevrelerindeki kişilerin kitap okuma durumları nedir? sorularına cevap aranmıştır. (3) Araştırmanın, analiz birimini üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler oluşturmaktadır. (4) Sakarya Bilim ve Sanat Merkezi, araştırmanın çalışma durumu olarak belirlenmiştir. (5) Araştırmaya katılacak bireylerin seçiminde, çeşitliliği sağlamak adına her sınıf düzeyinde öğrenim gören kadın ve erkek öğrenciler gönüllülük esasına dayalı olarak belirlenmiştir. (6) Araştırmada veriler, görüşme yöntemi ile toplanmış ve alt problemlerle ilişkilendirilmiştir. (7) Elde edilen veriler, betimsel ve içerik analizi ile çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Son aşamada (8) durum çalışması alt problemler çerçevesinde raporlanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim öğretim yılında Sakarya Bilim ve Sanat Merkezine devam eden 4-8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrenciler, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Her sınıf düzeyinden dörde kadın ve dörder erkek öğrenci olmak üzere toplam 40 öğrenci çalışma grubuna dâhil edilmiştir. Öğrenciler K1, K2 ... K40 şeklinde kodlanmıştır. Çalışma grubundaki öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Özellikler		Kadın	Erkek	Toplam
Sınıf	4	4 (K1, K2, K3, K4)	4 (K5, K6, K7, K8)	8
	5	4 (K9, K10, K11, K12)	4 (K13, K214 K15, K16)	8
	6	4 (K17, K18, K19, K20)	4 (K21, K22, K23, K24)	8
	7	4 (K25, K26, K27, K28)	4 (K29, K30, K31, K32)	8
	8	4 (K33, K34, K35, K36)	4 (K37, K38, K39, K40)	8
	Toplam	20	20	40
Annenin Eğitim Durumu	İlkokul	2	-	2
	Ortaokul	3	2	5
	Lise	2	6	8
	Ön Lisans	1	-	1
	Lisans	11	10	21
	Lisansüstü	1	2	3
	Toplam	20	20	40
Babanın Eğitim Durumu	İlkokul	-	-	-
	Ortaokul	-	1	1
	Lise	4	3	7
	Ön Lisans	1	1	2
	Lisans	13	15	28
	Lisansüstü	2	-	2
	Toplam	20	20	40

Tablo 1'e göre velilerin çoğunluğu lisans mezunudur (21 anne ve 28 baba). Lisansüstü derecesine sahip 5 veli (3 anne ve 2 baba) bulunmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada, araştırmacılar tarafından açık uçlu sorulardan oluşan bir görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formundaki sorularla ilgili uzman görüşleri alınmış

ve bazı sorularda istenilen düzenlemeler yapılarak çalışma grubundan farklı iki öğrenciyle ön bir görüşme yapılmıştır. Ön görüşmede soruların öğrenciler tarafından anlaşıldığı belirlendikten sonra çalışma grubundaki öğrencilere odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Her bir sınıf düzeyindeki 8 öğrenci ile görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Beş sınıf düzeyi için beş odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Görüşme öncesinde öğrenciler araştırma ile ilgili bilgilendirilmiştir. Öğrencilere, görüşme formundaki yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış sorular sorularak görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler yaklaşık 25-30 dakika sürmüştür. Görüşmeyi gerçekleştiren araştırmacı, öğrencilerin cevaplarını yazılı olarak kayıt etmiştir. Görüşme sonunda öğrencilerin verdiği cevaplar öğrencilere tekrar okunarak teyit alınmış ve veri kaybı azaltılmaya çalışılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler betimsel ve içerik analizi ile çözümlenmiştir. Betimsel analizde veriler, araştırma soruları çerçevesinde daha önceden belirlenen temalara göre işlenmektedir. İçerik analizinde ise verilerden kod ve temalar oluşturularak veriler çözümlenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Veri analizinde iki araştırmacı yazılı ifadeleri önce ayrı olarak çözümlenmiştir. Araştırmacılar tarafından ayrı olarak çözümlenen veriler bir araya getirilerek aynı yapılan kodlamalar aynı şekilde alınmıştır, farklı yapılan kodlamalar üzerinde görüş birliğine varılarak veriler ortak kodlarda işlenmiştir. Kodlamalarla ilgili tutarlılık, “Güvenirlilik = Üzerinde görüş birliği sağlanan kod/terim sayısı ÷ (Üzerinde görüş birliği sağlanan kod/terim sayısı + Üzerinde görüş birliği bulunmayan kod/terim sayısı) × 100” formülü (Miles ve Huberman, 1994’den aktaran; Baltacı, 2017, 8) ile hesaplanmıştır. Kodlar arasındaki tutarlılık %92 hesaplanmıştır. %80 ve üzeri olan tutarlılık sayıları, iç tutarlılığı sağlamaktadır (Miles ve Huberman, 1994; Patton, 2002’den aktaran; Baltacı, 2017, 8). Kodlamalarla ilgili frekans değerleri tablolarda gösterilmiştir. İlgili tabloların altında öğrencilerin verdiği cevaplardan birebir alıntılara da yer verilmiştir.

Bulgular

Öğrencilerin kitap okumayı sevme durumları ile ilgili görüşleri Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Kitap Okumayı Sevme Durumlarına Yönelik Öğrenci Görüşleri

Kategoriler		Kodlar	Kadın	Erkek	Toplam
Sevme derecesi	Olumlu	Kitapsız yaşayamam	1	-	1
		Çok severim	7	2	9
		Severim	10	12	22
	Hem olumlu hem olumsuz	Sevsem de sevmesem de okumaya çalışıyorum	1	3	4
	Olumsuz	Sevmem	1	3	4
Sevme/ sevmeme nedenleri	Okumayı seviyorum çünkü	Kitaplar beni eğlendiriyor	5	5	10
		Kitaplar sayesinde hayal gücüm geliyor	3	2	5
		Günlük hayattan uzaklaşmamı sağlıyor	10	1	11
		Okuyarak yeni bilgiler öğreniyorum	7	2	9
		Okumak beni rahatlatıyor	3	2	5
		Kelime hazinem artıyor	1	3	4
	Okumayı sevmiyorum çünkü	Kitap okumak sıkıcı geliyor	1	2	3
		Kitap okumak beni çok yoruyor	-	1	1
	Günlük kitap okuma süresi	Planlı	Günde 2 saat	2	3
Günde 1,5 saat			5	2	7
Günde 1 saat			9	4	13
Günde 30 dakika			4	6	10
Plansız		Düzenli olarak okumuyorum	-	4	4
Diğer		Hiç kitap okumuyorum	-	1	1

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin kitap okumayı sevme durumları, “sevme derecesi”, “sevme/sevmeme nedenleri” ve “günlük kitap okuma süresi” şeklinde üç kategoride ifade edilmiştir. Kitap okumayı sevme dereceleri incelendiğinde öğrencilerin çoğunluğu olumlu görüşlere sahiptir. 22 öğrenci kitap okumayı sevdiğini, 9 öğrenci çok sevdiğini ve 1 öğrenci ise kitapsız yaşayamadığını ifade etmiştir. 4 öğrenci hem

olumlu hem olumsuz açıdan sevseler de sevmeseler de kitap okumaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte 4 öğrenci ise olumsuz açıdan kitap okumayı sevmediklerini dile getirmiştir. Öğrencilerin kitap okumayı sevme/sevmeme nedenleri incelendiğinde öğrenciler, en çok günlük hayattan uzaklaşmalarını sağladığı için (f=11) ve ikinci sırada kitapların kendilerini eğlendirdiğinden dolayı (f=10) kitap okumayı sevdiklerini belirtmiştir. Diğer nedenler ise sırasıyla, yeni bilgiler öğrendiği (f=9), hayal gücünü geliştirdiği (f=5), kendisini rahatlattığı (f=5) ve kelime hazinesini arttırdığı (f=4) görüşleri şeklindedir. Öğrencilerin kitap okumayı sevmeme nedenleri ise kitap okumanın sıkıcı (f=3) ve yorucu gelmesi (f=1) şeklinde ifade edilmiştir. Öğrencilerin günlük kitap okuma süreleri incelendiğinde çoğunlukla planlı bir şekilde ve günde 1 saat kitap okudukları (f=13) belirtilmiştir. 10 öğrenci günde 30 dakika, 7 öğrenci günde 1.5 saat ve 5 öğrenci de günde 2 saat kitap okuduklarını ifade etmiştir. 4 öğrenci, plansız olarak düzenli bir şekilde kitap okumadığını belirtmiştir. 1 öğrenci ise hiç kitap okumadığını ifade etmiştir. Öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir.

“Kitapsız yaşayamam, anlatılan tüm maceraları ben yaşıyormuşum gibi hissediyorum. Çok eğleniyorum. Günlük olarak en az 2 saat kitap okuyorumdur.” (K10)

“Kitap okumayı seviyorum, okumak kendimden ve hayattan uzaklaşmamı sağlıyor, başka dünyalarda geziyorum.” (K39)

“Kitap okumayı çok seviyorum, kitaplarda sunulan bütün dünyaları çok seviyorum, okudukça yeni yeni bilgiler ediniyorum.” (K33)

“Kitap okumayı severim. Kitap okumak film izlemek gibi beni çok mutlu ediyor ve eğlendiriyor”. (K30)

“Kitaplar bence çok heyecan verici, kitaplar sayesinde hayal gücümün geliştiğini düşünüyorum.” (K2)

“Kitap okumayı çok sevmesem de okumam gerektiğini biliyorum ve bu yüzden okumaya gayret ediyorum. Kitap okumanın kelime hazinemi arttırmak için önemli olduğunu düşünüyorum çünkü öğretmenlerim hep böyle söylüyor. Bu yüzden günde yarım saat de olsa okumaya çalışıyorum.” (K23)

Öğrencilerin okumayı tercih ettikleri kitaplar ile ilgili görüşleri Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3: Tercih Edilen Kitaplara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategoriler		Kodlar	Kadın	Erkek	Toplam
Kitap türleri	Heyecan verici	Aksiyon-macera kitapları	11	13	24
		Fantastik-bilim kurgu kitapları	6	9	15
	Edebi	Türk ve dünya klasikleri	8	2	10
		Şiir kitabı	1	-	1
	Eğlendirici	Mizah	3	5	8
		Çizgi roman	-	2	2
	Öğretici	Bilgilendirici metinler	2	5	7
		Dini kitaplar	1	-	1
	Düşündürücü	Felsefi roman	3	-	3
	Tercih etme nedenleri	İçerik	Konusuna göre	15	14
Türüne göre			1	3	4
Fiziksel yapı		Sayfa sayısına göre	5	5	10
		Kitap kapağına göre	5	2	7
Bilinirlik/öneri		Yazara göre	4	2	6
		Kitabın adına göre	2	1	3
		Tavsiye üzerine	3	1	4

Tablo 3'e göre öğrencilerin en çok heyecan verici kitapları (f=39) ve ikinci sırada edebi kitapları (f=11) tercih ettikleri belirlenmiştir. Diğer tercih edilen kitap türleri sırasıyla, eğlendirici (f=10), öğretici (f=8) ve düşündürücü (f=3) kitaplardır. Öğrencilerin heyecan verici kitaplar olarak aksiyon-macera (f=24) ve fantastik-bilim kurgu (f=15) türündeki kitapları okumayı tercih ettikleri ifade edilmiştir. Edebi kitaplar; Türk ve dünya klasikleri (f=10) ve şiir (f=1), eğlendirici kitaplar; mizah (f=8) ve çizgi roman (f=2), öğretici kitaplar; bilgilendirici metinler (f=7) ve dini kitaplar (f=1), düşündürücü kitaplar; felsefi romanlar (f=3) olarak belirtilmiştir. Öğrencilerin okudukları kitapları tercih etme nedenleri sırasıyla, içerik (f=33), fiziksel yapı (f=17) ve bilinirlik/öneri (f=13) şeklinde kategorize edilmiştir. Öğrenciler, kitabın içeriği açısından, kitabın konusuna (f=29) ve türüne (f=4) göre, fiziksel yapı açısından kitabın sayfa sayısına (f=10) ve kitap kapağına (f=7) göre, bilinirlik/öneri açısından yazarına (f=6), kitabın adına (f=3) ve tavsiye edilmesine (f=4) göre kitapları okumayı tercih ettikleri şeklinde görüş bildirmiştir. Öğrencilerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir.

“Özellikle macera kitaplarını severim ama bilgilendirici kitapları da okumayı tercih ederim. Kitapların konusu ve sayfa sayısı benim için önemlidir.” (K15)

“Aksiyon-macera, klasik eserler ve bilgi verici kitapları severim. Okuyacağım kitabın konusu ilgimi çekmelidir ki onu okumak isteyeyim. Kitabın türü de önemli çünkü en çok macera türündeki kitapları okumaktan hoşlanıyorum. Kitabın sayfa sayısı da çok olmamalı bence. Çünkü sonu gelmedikçe sonunu daha çok merak ediyorum ve önce sonucunu okumamak için kendimi zor tutuyorum.” (K32)

“Aksiyon, bilim kurgu ve klasik eserleri okuyorum. Çoğunlukla klasik eserleri öğretmenlerimin tavsiyesi üzerine okumayı tercih ediyorum.” (K17)

“Türk ve dünya klasiklerini ve felsefi romanları okurum. Yazarı tanıdıktan sonra kitabını okumayı tercih ederim, kitapta önemli olan yazarın anlatım şeklidir, bunu herkes aynı şekilde başaramıyor. Kitabın konusu da önemli tabii.” (K34)

“Eğlenceli komik kitaplar, çizgi roman ve macera kitaplarını seviyorum. Kitabın kapağı dikkatimi çeker çoğu kez.” (K24)

“Komik bir konuyu anlatıyorsa okurum, bir de kalınlığına bakarım çok kalınsa okumak istemem.” (K6)

“Önce kalınlığına sonra kapağına bakarım, konusunu da beğendiysen okurum. En çok aksiyon türündeki kitapları okumayı seviyorum.” (K21)

Öğrencilerin kitapları temin etme durumları ile ilgili görüşleri Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4: Kitapların Temin Edilmesine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kategoriler	Kodlar	Kadın	Erkek	Toplam
Kitapların temin edilmesi	Satın alma ile	15	12	27
	Okul kütüphanesinden	9	7	16
	İl kütüphanesinden	5	5	10
	Sınıftaki kitaplardan	3	3	6
	Tanıdıklardan ödünç alma ile	-	1	1
Kitap alma sıklığı	Ayda 1-2 kitap	7	6	13
	Ayda 3-4 kitap	3	5	8
	Birkaç ayda 1 kitap	5	1	6
	Kitap satın almam	5	8	13
Sahip olunan kitaplar	20-30 kadar	2	5	7
	31-100 arası kadar	4	6	10
	101-200 arası kadar	14	5	19
	200'den daha fazla	-	2	2
	Evde kitabım yok	-	2	2
Sürelili yayınlara üyelik	Çocuk ve gençlere yönelik bilimsel dergilere üyeyim	7	10	17
	Edebiyat dergilerine üyeyim	2	-	2
	Üyeliğim yok	11	10	21

Tablo 4'e göre öğrencilerin kitapları en çok satın alarak (f=27) temin ettikleri belirlenmiştir. Diğer görüşler sırasıyla, öğrencilerin okul kütüphanesinden (f=16), İl kütüphanesinden (f=10), sınıftaki kitaplardan (f=6) ve tanıdıklarından (f=1) kitapları temin ettikleri belirlenmiştir. Kitap alma sıklığına göre öğrencilerin görüşleri sırasıyla, ayda 1-2 kitap (f=13), ayda 3-4 kitap (f=8) ve birkaç ayda 1 kitap (f=6) şeklindedir. Ayrıca 13 öğrenci kitap satın almadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin evlerinde sahip oldukları kitaplar incelendiğinde sırasıyla, 101-200 arası (f=19), 31-100 arası (f=10), 20-30 arası (f=7) ve 200'den daha fazla (f=2) kitaba sahip oldukları ifade edilmiştir. 2 öğrenci ise evde kitabı olmadığını ifade etmiştir. Sürelili yayınlara üyelikle ilgili olarak 21 öğrenci üyeliğinin olmadığını, 17 öğrenci çocuk ve gençlere yönelik bilimsel dergilere üye olduğunu ve 2 öğrenci de edebiyat dergilerine üye olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir.

“Okuduğum kitapları genellikle satın alırım ama bazen okul kütüphanesinden ödünç kitap aldığım da oluyor. Ayrıca aylık bir bilimsel dergiye de üyeyim.” (K40)

“Kitap satın almayı seviyorum. En azından ayda 1 kitap alırım. 100’e yakının kitabım oldu sanırım. Kitaplar gibi dergileri de seviyorum. Özellikle bilimsel dergiler hoşuma gidiyor. Bir tanesine üyeyim zaten.” (K19)

“Evide kendime bir kütüphane oluşturuyorum bu yüzden çoğunlukla okuyacağım kitapları satın alıyorum. Kütüphanemde 100’e yakın kitabım var. Harçlıklarımın ayda 3 kitap alıyorum neredeyse.” (K9)

“Daha çok kütüphaneden ve sınıf kitaplığından kitapları ödünç alarak okuyorum. Arada bir okumak istediğim yeni kitaplar olduğunda bunlar kütüphaneye hemen gelmediği için onları satın alıyorum. Şu an 25 kadar kendi kitabım var evde.” (K13)

“Okuduğum kitapları daha çok bizim okulun kütüphanesinden alıyorum. Bazen arkadaşlarımızla değiş-tokuş yaptığımız zamanlar da oluyor. Kitap satın almama gerek kalmıyor böylece. Evide de doğru dürüst kitabım yok zaten, olmasını da gerek yok bence çünkü istediğim zaman kütüphaneden alabiliyorum. Herhangi bir dergiye üye değilim bazen kütüphanede dergileri de okuyorum.” (K38)

“İl Halk Kütüphanesine üyeyim kitaplarımı oradan alıyorum çok beğendiğim olursa satın da alıyorum.” (K25)

Öğrencilerin kitaplarla ilgili yakın çevresine yönelik görüşleri Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5: Kitaplarla İlgili Kendi Yakın Çevresine Yönelik Öğrenci Görüşleri

Kategoriler	Kodlar	Kadın	Erkek	Toplam
Aile ve yakın çevrenin kitap okuma durumları	Çok kitap okurlar	1	2	3
	Düzenli kitap okuma alışkanlıkları vardır	18	11	29
	Nadiren kitap okurlar	-	3	3
	Kitap okumazlar	1	4	5
Yakın çevreyle paylaşımda bulunma	Okuduğum kitaplar üzerine anne ve babamla konuşurum/tartışırım	17	4	21
	Kardeşlerime anlatırım	5	1	6
	Okul arkadaşlarımla kitaplar üzerine konuşuruz	9	5	14
	Diğer tanıdıklarımla konuşurum	2	2	4
	Kimseyle paylaşmam	3	12	15

Tablo 5'e göre öğrencilerin çoğu (f=29) aile ve yakın çevresindeki kişilerin düzenli kitap okuma alışkanlıkları olduğu görüşüne sahiptir. Bununla birlikte 3 öğrenci, yakın çevresindekilerin çok kitap okuduğunu ifade etmiştir. Bunun yanı sıra 5 öğrenci yakın çevresinin kitap okumadığını ve 3 öğrenci de nadiren kitap okuduklarını belirtmiştir. Öğrencilerin çoğu, okudukları kitaplar üzerinde anne ve babalarıyla tartıştıkları, bir kısmı (f=14) okuldaki arkadaşlarıyla okuduklarını paylaştığı, az bir kısmının ise kardeşlerine kitapları anlattıkları (f=6) ve diğer tanıdıklarıyla okudukları üzerine konuştukları (f=4) belirlenmiştir. Ayrıca 15 öğrenci, kitaplarla ilgili yakın çevreyle bir paylaşımda bulunmadıklarını ifade etmiştir.

“Annem de babam da kitap okumayı severler, genellikle akşamları ve hafta sonları onları kitap okurken görürüm. Bu konuda bana örnek olduklarını düşünüyorum. Çünkü bu şekilde yaparak beni kitap okumaya teşvik etmek istediklerini söylüyorlar hep. Ben de okuduğum kitabı bitirdiğimde ikisiyle de kitapla ilgili düşüncelerimi paylaşırım ve bana kitapla ilgili sorular sorarlar bu şekilde hep birlikte konuşmuş oluruz.” (K20)

“Annem, babam ve ablam ve ben hepimiz kitap okumayı seviyoruz. Hatta evde kitap okuma saati düzenliyoruz ve sonrasında birbirimize okuduklarımızı özetleyerek anlatıyoruz.” (K11)

“Ailem pek kitap okumayı sevmeyi için ben de okuduklarımı onlarla paylaşmıyorum.” (K29)

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırma, Bilim ve Sanat Merkezinde eğitim gören üstün/özel yetenekli öğrencilerin okuma alışkanlıklarına yönelik görüşlerini belirlemek için gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler, eğitilmiş ebeveynlerin çocuklarıdır, anne babaların büyük bölümü lisans mezunudur. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin çoğunluğu kitap okumayı sevmektedir, günlük hayattan uzaklaştıkları ve eğlendikleri için kitap okumayı istemektedirler ve planlı bir şekilde günde 1 saat kitap okumaktadırlar. Benzer şekilde Anderson, Tollefson ve Gilbert'ın (1985) çalışmasında da kitap okumanın üstün/özel yetenekli bireyler için keyif verici, rahatlatıcı, kolay ve hoş bir etkinlik olarak görüldüğü ifade edilmiştir.

Araştırmanın diğer sonuçlarına göre üstün/özel yetenekli öğrencilerin okumak için genellikle aksiyon-macera ve fantastik-bilim kurgu türündeki heyecan verici kitapları okumayı tercih ettikleri belirlenmiştir. Ogurlu (2014) tarafından üstün/özel yetenekli öğrencilerin eleştirel okuma becerileri ile okuma tutumları arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, öğrencilerin orta ve üst düzey okuyan grup içinde yer aldıkları, kitap okumayı sevdiğikleri ve genellikle gizem, bilim kurgu türünde romanları tercih ettikleri tespit edilmiştir. Swanton (1984)'un çalışmasında da üstün/özel yetenekli çocukların bilim kurgu ve fantastik kitapları daha çok tercih ettiğini belirlemiştir.

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre, kitap seçiminde öğrenciler belirgin şekilde kitabın içeriğine önem vermekte ve kitabın konusuna ve türüne göre seçim yapmaktadır. Sayfa sayısı ve kitap kapağı da tercihlerini etkilemektedir. Öğrenciler kitap seçiminde tavsiye ve yönlendirmeyi pek dikkate almamaktadırlar. Bu sonuç, üstün/özel yetenekli öğrencilerin okudukları yayınları başkalarının yönlendirmesine gerek duymadan kendilerinin seçtiğini ifade eden Halsted (1988)'in tespitleriyle örtüşmektedir. Robinson, Shore ve Enersen (2007) de bu öğrencilerin daha ziyade ilgi duydukları alanlarda okumalarını devam ettirdiklerini belirterek bu ilginin sürekliliği için okuma materyallerinin çocukların kendi seçimleri olması gerektiğine vurgu yapmaktadır.

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre öğrenciler okudukları kitaplara erişim konusunda genellikle satın almayı veya okul kütüphanesini kullanmayı tercih etmektedirler. Öğrencilerin çoğunluğu aylık kitap satın alma alışkanlığına sahiptir, evlerinde 100-200 arasında kitapları bulunmaktadır, öğrencilerin hemen hemen yarısının süreli yayınlara özellikle bilimsel dergilere üyeliği bulunmaktadır. Öğrencilerin aileleri düzenli kitap okuma alışkanlığına sahiptir ve öğrencilerin çoğunluğu okudukları kitaplarla ilgili düşüncelerini yakın çevreleriyle paylaşmaktadır.

Genel olarak araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin düzenli kitap okuma alışkanlığı vardır denilebilir. Halsted (1988) bireydeki okuma merakının 4-8. sınıflarda kazandırıldığında ileriki yaşamlarında bu yönde alışkanlık oluşabileceğini ifade eder. Bu açıdan üstün/özel yetenekli öğrencilerin bu alışkanlıklarını yaşamlarının ileriki devrelerinde de sürdürecekları düşünülmektedir. McCoy vd. (1991) de araştırmalarında

öğrencilerin, yaşamlarının bu dönemlerinde aile ve eğitimciler tarafından cesaretlendirilip desteklenmesine vurgu yapmaktadır. Bu bağlamda özellikle toplum kalkınmasında kilit noktada bulunan üstün/özel yetenekli bireylerin çocukluk dönemlerinde her yönden desteklenmesi ve gerekli imkânların sağlanması gerekmektedir.

Öğrencilere bilinçli okur olmaları, okuduklarını paylaşıp somut ürünlere çevirmeleri konusunda daha sistemli çalışmalar yürütülebilir ve çocukların okuma alışkanlığında önemli rolleri olan aileler de bu konuda yönlendirilebilir. Bununla birlikte üstün/özel yetenekli öğrenciler için eleştirel okuma becerisine yönelik eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanması önerilebilir.

Kaynakça

- AKARSU, F. (2001). *Üstün Zekâlı ve Yetenekli Çocuklar, Aileleri ve Sorunları*, Eduser Yayınları, Ankara.
- AKSAÇLIOĞLU, A. G. ve YILMAZ, B. (2007). "Öğrencilerin Televizyon İzlemeleri ve Bilgisayar Kullanmalarının Okuma Alışkanlıkları Üzerine Etkisi", *Türk Kütüphaneciliği*, S.21(1), ss.3-28.
- AKYOL, H. (1997). "Okuma ve Prensipleri", *Çağdaş Eğitim*, Haziran 1997, S.(22)233, ss.26-279.
- ANDERSON, M. A.,TOLLEFSON, N. A. ve GILBERT, E. C. (1985). "Giftedness and Reading: A Cross-Sectional View of Differences in Reading Attitudes and Behaviors", *Gifted Child Quarterly*, S.29, ss.186-89.
- BALAT, U.G. (2002). "Çocuk-Kitap İlişkisi ve Çocukların Düzeylerine Uygun Kitap Seçimi", *Yaşadıkça Eğitim*, S.74-75, ss.41-44.
- BALTACI, A. (2017). "Nitel Veri Analizinde Miles-Huberman Modeli", *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.3(1), ss.1-15.
- BAMBERGER, R. (1990). *Okuma Alışkanlığını Geliştirme* (B. Çapar, Çev.), Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- BEKAR, Ü. (2005). *İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı Kazanmalarında Ailenin Rolü*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- BONDS, C. ve BONDS, L. (1983). "Reading and The Gifted Student", *Roeper Review*, S.5, ss.4-6.
- CAVAZOS-KOTTKE, S. (2006). Five readers browsing: The reading interests of talented middle school boys. *Gifted Child Quarterly*, S.50(2), ss.132-147.
- ÇAĞLAR, D. (1972). "Üstün Zekâlı Çocukların Özellikleri", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, S.5(3), ss.95-110.

- DAVARCI, N. (2013). İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlığı ile Bilgisayar-İnternet Kullanımı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Adana.
- DAVASLIGİL, U. ve LEANA, M. Z. (2004). "Üstün Zekâlı ve Zekâlıların Eğitimi Projesi", I. Türkiye Üstün Zekâlı ve Yetenekli Çocuklar Kongresi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- DEMİR, T. (2009). "İlköğretim II. Kademe Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma (Gazi Üniversitesi Örneği)", Turkish Studies, S.4(3), ss.717-745.
- HALLAHAN, D.P. ve KAUFFMAN, J.M. (1994). **Exceptional Children: Introduction to Special Education** (6th ed.). Allyn and Bacon, Boston.
- HALSTED, J. W. (1988). **Guiding Gifted Readers: From Preschool to High School**, Columbus, OH: Ohio Psychology.
- HARRIS, A. J. ve SİPAY, E. R. (1990). **How to Increase Reading Ability: A Guide to Developmental and Remedial Methods**, Longman, London.
- HAWKINS, S. (1983). "Reading Interests of Gifted Students", Reading Horizons, S.24(1), ss.18-22. <http://www.pngbuai.com/sitenews/default.htm>, "The Reading Habit-A Missing Link Between Literacy and Libraries", A. PHILLIP, 9 Aralık 2016.
- KORKUT, Ş., KÖSE, E. ve YILMAZ, B. (2009). "Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma", Türk Kütüphaneciliği, S.23(1), ss.22-51.
- McCOY, D., others (1991). "Surveys of Independent Reading: Pinpointing the Problems, Seeking the Solutions", **The Annual Meeting of the College Reading Association**, Crystal City, VA.
- MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI, (2015). **Bilim ve Sanat Merkezi Yönergesi**, Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi, Ankara.
- OGURLU, Ü. (2014). "Üstün Zekâlı ve Yetenekli Öğrencilerin Okuma İlgisi, Tutumu Ve Eleştirel Okuma Becerileri", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, S.15(2), ss.29-41.
- ORTAŞ, İ. (2014). "Türkiye ve Dünyada Kitap Okuma Değerlerinin Karşılaştırması ve Sosyal Yaşamımıza Etkileri", Türk Kütüphaneciliği, S.28(3), ss.323-337.
- ÖZÇELEBİ, O.S. ve CEBECİOĞLU, N.S. (1990). **Okuma Alışkanlığı ve Türkiye**, Milliyet, İstanbul.
- ÖZDEMİR, Ç. (2006). **Türkiye’de Öğretim Elemanları**, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- ÖZDEMİRCİ, F. (1990). "Niçin az okuyoruz? Kamuoyu Araştırması Sonuçlandı", Türk Kütüphaneciliği, S.4(3), ss.154-155.
- PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı). (2015). **PISA 2015 ulusal raporu**. Erişim Tarihi (12.06.2018). http://pisa.meb.gov.tr/wp-content/uploads/2014/11/PISA2015_UlusalRapor.pdf

◆ Dilek Ünal / Zeynep Demirtaş / Duygu Gür Erdoğan

- POWELL, R., TAYLOR, M. T. ve McMILLAN, D. L. (1984). "Childhood Socialization: Its Effect on Adult Library Use and Adult Reading", *Library Quarterly*, S.54(3), ss.245-264.
- REIS, S., GUBBINS, E., BRIGGS, C., SCHREIBER, F., RICHARDS, S., JACOBS, J., ECKERT, R. ve RENZULLI, J. (2004). "Reading Instruction for Talented Readers: Case Studies Documenting Few Opportunities for Continuous Progress", *Gifted Child Quarterly*, S.48(4), ss.315-338.
- ROBINSON, A., SHORE, B. M. ve ENERSEN, D. L. (2007). **Best Practices in Gifted Education: An Evidence-Based Guide**, Prufrock Press, Waco, Tx.
- SAĞLAMTUNÇ, T. (1991). **Türk Gençlerinin Okuma Alışkanlıkları**, Çağdaş Kütüphanecilik Ve Düşünce Özgürlüğü Üzerine (s. 141-148), Yapı Tasarım Üretim, İstanbul.
- SAK, U. (2011). **Üstün Zekâlılar Özellikleri Tanımlanmaları Eğitimleri**, Maya Akademi, Ankara.
- STEINBERG, H. (1979). "Erziehung Zum Lesen", *Buch and Bibliothek*, S.31(11/12), ss.958-960.
- SWANTON, S. I. (1984). "Minds Alive: What and Why Gifted Students Read for Pleasure", *School Library Journal*, S.30(7), ss.99-102.
- VANTASSEL-BASKA, J., JOHNSON, D., HUGHES, C. ve BOYCE, L. (1996). "A Study of Language Arts Curriculum Effectiveness With Gifted Learners", *Journal for the Education of the Gifted*, S.19, ss.461-480.
- TEKGÜL, K. (2013). İdareci ve Öğretmenlerin Öğrencilerde **Kitap Okuma Alışkanlığının Geliştirilmesine Yönelik Düşüncelerinin İncelenmesi**, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- TUİK (Türkiye İstatistik Kurumu). (2016). *Zaman kullanım araştırması 2014-2015*. Erişim Tarihi (12.06.2018). http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1009
- TUNA, L. (2016). **Okuma Stratejilerinin 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı Kazanmasına Okuma Tutumuna ve Okuduğunu Anlama Becerisine Etkisi**, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2013). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, (9. Baskı). Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- YILMAZ, Z. A. (2006). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlıkları", *İlköğretim Online*, S.5(1), ss.1-6.

